

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:	Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacției „Foaia Diecezană”; iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrației „TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ” în Caransebeș.	Prețul inserțiunilor:
Pe un an . . . . . 240 Lei		Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei.
Pe jumătate de an . . . . . 120 „		
Pe un pătrar de an . . . . . 60 „		
Un număr . . . . . 5 Lei.		
Pentru străinătate pe un an . . . . . 300 Lei.		

Apel

către On. preoțime eparhială, către credincioșii creștini și către instituțiile culturale creștine.

În scopul de a ne arăta recunoscători față de meritele nevestejite ale marelui cărturar și pedagog al lui Christos care a fost fericitul în Domnul protosinghelul Dr. Iosif Iuliu Olariu, fost director al institutului teologic și pedagogic diecezan, ne facem ecoul dorinței obștești, adresând apelul de față în primul rând către toți foștii săi elevi cari s'au adăpat de dreptul dela izvoarele adânci ale științei lui neîntrecute apoi, către întreaga preoțime creștină ortodoxă, către obștea credincioșilor și către instituțiile culturale creștine, să contribuie cu modestul lor denar la ridicarea unui monument funerar în amintirea celui mai strălucit teolog ortodox român al timpurilor noastre.

Sumele trimise la adresa D-lui Nicolae Cornean consilier referent-eparhial: Caransebeș se vor chita cu mulțumită în organul oficios aleparhiei noastre.

Caransebeș la 1 Noembrie 1933.

Comitetul de inițiativă:

protopresb. Romul G. Ancușa   protodiaconul Ioan David
președinte.   secretar.

consilier Nicolae Cornean
cassar.

Membrii:

protopresb. Andreiu Ghidiu
președintele consiliului eparhial.

Aurel Moacă
consilier referent-eparhial.

presbiter Gheorghe Noaghea
președintele consistorului spiritual.

presbiter Teodor Șandru
profesor la școala normală.

presb. Dimitrie Soceneanțu
profesor consilier onorar.

presbiter Filip Pop
profesor de liceu

presbiter Petru Bancea
paroh.

presbiter Romulus Pop
administrator-parohial.

presbiter Pavel Bogoevici
funcționar eparhial.

Dr. Vasile Loichița
profesor universitar.

protopresb. Dr. Petru Barbu
rectorul Academiei de teologie.

protopresb. Dr. Ștefan Pop
profesor de teologie.

presbiterul Dr. Dimitrie Cioloca
profesor de teologie.

diaconul Zeno Munteanu
profesor de teologie.

Constantin Vladu
profesor de teologie.

Isaia Suru
profesor de teologie.

diacon Constantin Rudnean
profesor de liceu.

diacon Teodor Roșca
cassar diecezan.

Nr. 5315 B 1933.

NOTĂ OFICIALĂ.

Sfântul Sinod cu adresa Nr. 1354 din 4 a aprobat ținerea Congresului general preoțesc din anul acesta în București pentru zilele de 28 și 29 Noembrie a. c.

Ceeace se comunică Onoratei preoțime parohiale spre știre.

Caransebeș la 31 Octomvrie 1933.

Președintele consiliului eparhial

Andreiu Ghidiu

consilier eparhial, protopresbiter.

Date biografice

asupra I. P. C. Arhim. Dr. Vasile Lăzărescu

Înalt Prea Cuvioșia Sa Părintele Arhimandrit Dr. Vasile Lăzărescu — nou alesul nostru episcop — s'a născut la 1 Ianuarie 1894 în comuna Jadani, județul Timiș-Torontal, eparhia vecină și soră a Aradului.

Școala primară a urmat-o în comuna sa natală, iar liceul în Timișoara. Simțind dragoste pentru studiile teologice, se înscrie la Facultatea teologică din Cernăuți, unde a depus și doctoratul.

Își completează apoi temeinic cunoștințele cu studii de filosofie și pedagogie la universitățile din Budapesta și Viena.

Între anii 1920 până la 1924 funcționează ca profesor la Academia teologică Andreiană din Sibiu, iar la 1924 trece tot ca profesor în slujba Academiei teologice din Oradea-mare.

A intrat în cler la 1926, iar un an mai târziu este tuns întru monah. Curând, la 1929, pe urma înaltelor calități, este ridicat la treapta de Arhimandrit.

Lucrând neobosit și în afară de școală, dă publicității lucrarea intitulată „Cultul inimii lui Iisus, la catolici“, mai apoi „Creștinismul și științele oculte“. Timp de șapte ani, adecă dela 1925 până la 1932 redactează apreciatul organ oficios al eparhiei Orăzii-mari „Legea românească“.

Până de prezent numai aceste date asupra I. P. C. Sale le avem la îndemână, rămânând ca mai târziu să le complectăm.

Pre Stăpânul și Arhiereul nostru Vasile...

În sfârșit, *plinirea vremurilor*, și pentru credincioșii eparhiei noastre a sosit! Cu ziua de 21 Octombrie a. c., văduvita noastră eparhie, copleșită de cele mai profunde simțăminte de bucurie, și-a văzut ales ca vlădică, de marele colegiu electoral, *pre cel ce l-a dorit*, cu un dor ferbinte, *întocmai ca cerbii întru setea lor, izvoarele apelor...* pe cel ce l-a dorit mai mult ca pe ori care altul, să-i fie cărmaciul corabiei, spre limanul mântuirii... pe Arhimandritul Dr Vasile Lazărescu.

Nu este până la unul — începând cu cel mai mare până la cel din urmă — cela ce să nu tresară de bucurie la auzul vestei, că ne vine noul vlădică, *P. S. S. Vasile!* Pe cât de îngrijorător era valul ce într'un timp, în preajma marelui eveniment, se răspândise și cuprinsese pe cei peste 400,000 de credincioși, pe atât de asaltați *de o bucurie duhovnicească*, sunt acum. De altfel nimic mai firesc ca această bucurie, dată fiind atât criza morală, ce ne încearcă tot mai mult, cât și împrejurările grele în cari se desfășoară viața religios-morală, din acest colț depărtat al țării, din acest ținut al Banatului — remedierea lor nefiind decât *pacea și între oameni bunăvoirea*. De aci, și necesitatea venirii cât mai grabnice a noului păstor de suflete, a celui chemat să conducă turma dreptcredincioasă, el fiind prin hirotonie și succesiune, icoana vie a lui Dumnezeu pe pământ, deci *„tot atât de necesar în biserică ca respirația pentru om, sau soarele pentru lume“*. (Enciclica patr. orient. 1723 a. 10).

Par'că un glas din ceruri, un semn ceresc — ca oarecândva la alegerea lui Ambrosie de episcop al Milanului — a insuflat în gândul tuturor ideea ca *„Vasile să fie episcop“!* Căci cine ar fi putut lua pe umerii săi frumoasa dar în același timp greaua sarcină — după cum însuși a mărturisit-o în cuvântarea sa de mulțumire, când zice: *„Cu smeeenie și cutremur mă plec în fața chemării Dvoastră... mă plec cu cutremur pentrucă îmi dau seama ce sarcină are un*

episcop“! — de a fi episcop al eparhiei Caransebeșului, în *vremurile de grea cumpănă*, prin care trecem și când nici frământări interne, întretășute une ori cu nuanțe politice, nu lipsesc...

„De poștește cineva episcopie bun lucru poștește, însă cade-se episcopului să fie fără de prihană“, blând, smerit, învățator etc. adecă se cade să fie înzestrat cu alese **calități sufletești**, ne-o spune sf. apostol Pavel în 1 ep. către Timotei.

Pe baza celor învățate de sf. Apostoli și având în considerare că episcopii, sunt cei dintâi preoți, învățatori și conducători, și sf. părinți ori de câte ori li s'a dat ocazie, au ținut să amintească de aceste calități, de aceste *pietriti de mărgăritar* ce trebuie să împodobească pe un episcop. Așa sinodul din Laodiceia (343—381) prin can. 12 hotărăște ca cel ce vrea episcopie să dovedească *„o alipire strânsă de credința ortodoxă și o viață ireproșabilă“*. Chiar și istoria — dascălul vieții — ne este martoră, că pentru aceleași considerente din cele mai vechi timpuri episcopii, *au ieșit din monahism* (N. Milaș dreptul bis. pag. 288).

Cine ar fi întrunit aceste calități, așa de minunat *sintetizate* în persoana înalt Prea Cuvioșiei Sale Dr Vasile Lazărescu prof. de Teologie, la Oradia-Mare? Blândețea unui părinte cu adevărat și smerenia unui călugăr!

Cine a asistat la cuvântarea rostită în fața marelui colegiu, a putut vedea din gesturi, ținută, ton etc., cu câtă blândețe e împodobit noul nostru vlădică! Cine a cetit măcar această cuvântare a înțeles câtă smerenie nu radiază din cuvintele sale. Iar o *clipire strânsă* de credința ortodoxă, de sf. noastră biserică, a nutrit din frageda-i copilărie, căci ce altceva îndemna pe fiul comunei Jadani, ca după terminarea studiilor secundare, să ia drumul Cernăuților și să studieze Teologia, încă în timpul când jugul străin ne apăsa din greu, când preoția era un apostolat împreunat cu mult sacrificiu — dacă nu dragostea ce-a nutrit-o față de Biserică, dragostea ce atunci când *„vremea este a face Domnului“* în anul 1927 a manifestat-o din plin, *cununându-se cu mireasa pe care o iubia din inimă*, cu sf. Biserică. Ce altceva l-a îndemnat să îmbrace haina de călugăr, rasa monahală *„să se îmbrace în Christos“* fiind singurul copil al unor părinți bine situați materialicește, dacă nu această **„alipire“**, dacă nu această dragoste de care e însuflețit numai acela care vrea *„să trăiască în Domnul care în internul său nutrește năzuinți de înălțare spirituală, de zidire a omului lăuntric*. Cu adevărat în acel moment, a putut face mărturisirea pe care sf. Grigorie de Nazianz a făcut-o când s'a întors din deșerturile Pontului:

„*Invinsu-m'am și această învingere asupra mea o mărturisesc*“ sau să zică cuvintele de duhovnicească biruință ale aceluiași, din discursul său apologetic „*Toate le-am dat celuiice am fost sortit... avere, renume, traiu bun, chiar studiile mele... și am preferit pe Christos*“.

Însăși una din lucrările sale „*Cultul inimii lui Iisus la Catolici*“ tradează pe omul, în sufletul căruia trăiește Christos. Inima lui Christos, cel răstignit pentru păcatele noastre a fost obiectul concentrării energiei sale raționale și afective. După ea a însetat inima lui, întocmai ca a fericitului Augustin când făcea neuitata mărturisire „*Inquietum est cor nostrum donec requiescat in Te*“ (confes. I).

Credință, viață fără prihană, blând, smerit, vederi largi dar în acelaș timp hotărât, drept și energetic — așa după cum îl reclamă și necesitățile eparhiei noastre!

Iată pietrele unghiulare ale edificiului său sufletesc! Iată în mod succint, lapidar, reprezentată din fuga unui condeiu prea slab, figura viitorului nostru păstor sufletesc, preot după rânduiala lui Melchisedec, vrednic urmaș al predecesorilor săi și al ss. Apostoli.

Nutrind în sufletul nostru aceste sentimente și îmbrăcând vestmântul bucuriei, să-i intonăm cu toții impresionantul imn arhieresc: „*Pre slăpânul și arhierieul nostru Vasile, Doamne păzește-l, întru mulți ani, Stăpâne!*“

Isaia I. Suru
Prof. de Teologie

„Ortodoxia și Româanismul în trecutul nostru“ de: Dr Grigorie Gh. Comșa episcopul Aradului.

În vremurile noastre pline de materialism, atunci când credința e adânc zguduită, când glasuri cotropitoare se ridică din depărtări contra ortodoxiei noastre — Marele Ierarh, distinsul și eruditul teolog Dr Grigorie Gh. Comșa episcopul Aradului ne dăruiește o nouă dovadă, că *Ortodoxia noastră* — că Biserica noastră ortodoxă — trăește viu, prin sufletul neamului nostru românesc — prin noi Români — cari în trecutul nostru am fost o ființă, o credință: **Credința Românilor ortodocși de pretutindeni.**

Iată exemplul viu de măreție bisericească, pe care-l evidențiază cu mult talent, cu multă inimă și cu destulă înțelegere istorică. Acela care a penetrat istoria Românilor cunoaște în linii generale viața bisericească a Românilor, ea este în parte și'n diferite istorii bisericești ale Românilor — dar într'un tot unitar, cu o urmărire mai palpabilă, cu o înțelegere mai amănunțită o găsim — viața bisericească a Românilor — a tuturor Românilor, etapele glorioase ale ortodoxiei noastre în cartea P. S. S. Dr Grigorie Gh. Comșa. Prea Sfinția Sa ne dăruiește o icoană fidelă a tuturor martirilor vieții noastre bisericești, cari prin munca, viața lor și-au sacrificat ființa pe altarul

neamului românesc. De pe colbul istoriei noastre naționale se ridică monumentul etern al vieții ortodoxe... din sângele care a curs din belșug, răsare viața plină de vitejie a Românisului nostru. Și la trecutul nostru atât de măreț ca neam românesc — preoțimea ortodoxă — mitropoliți, episcopi, umili preoți și călugări, au contribuit într-o măsură foarte mare. Fiecare fază de dezvoltare istorică a neamului românesc, corespunde cu faza de dezvoltare a vieții noastre ortodoxe românești. Episcopul Dr Grigorie Gh. Comșa urmărește pe bază istorică, adică după scrierile existente ale istoriei noastre naționale începuturile și dezvoltarea bisericească dela primele înjgheburii, de când existăm noi ca popor până în zilele noastre — înglobând și biserica românească din Ardeal, Bucovina, Basarabia și Banat. Dela începutul P. S. S. Dr Grigorie Comșa ne arată cum *credința ortodoxă e leagănul adevărat al neamului*, combătând cu dovezi istorice rătăcirile catolicilor și uniților, cari punându-se pe punctul de vedere al Romei ne cer unirea. La formarea Principatelor Române în sec. al XIV-lea și mult înainte, vedem din diplomele regilor unguri și din scrisorile papei Grigorie IX-lea, că *elementul „schismatic“* adică cel **ortodox român a fost puternic**. El a consolidat vechile cnezate și voievodate ale Românilor, iar catolicismul le-a răpit, credința și limba boerilor noștri cari au trecut dela religia lor strămoșească. Slavismul n'a putut să altereze ființa neamului (pag. 28—29.) Vechii voievozi ai Principatelor române erau strânsi legați de ortodoxie prin viața lor, dovada cea mai bună o avem, în nenumăratele mănăstiri ce posedăm: Tismana, Bistrița, Neamțul, Putna, ctitoriile vechilor domnitori: Vladislav, Radu I; Alexandru cel Bun și Ștefan cel Mare. Ele au fost, și cele cari au rămas până azi, *sunt, adevărate focare culturale*, pline de *colavie și trecut glorios*. În sfaturile domnești mitropolitul ocupa un loc de frunte: Teoctist I, Teoctist III.

Mănăstirile au fost înzestrate cu odoare sfințe de aur și argint donate de chiar voievozi și boeri români. Figuri bisericești de importanță deosebită în secolul al XVI-lea Anastasie de Vad; Maximian; mitropolitul Nifon, toți aceștia au jucat un rol deosebit la înălțarea atât a bisericii cât și a neamului românesc. (pp. 42—47) Dezvoltarea istorică a Ardealului în legătură cu voievozii ardeleni, cari au prigonit pe Români și pe vestiții ierarhi: Ilie Iorest, Sava Brancovici, martiriul lor, (pp. 50—62) Secolul al XVI-lea și XVII e caracterizat prin acțiunea culturală pe cari au desăvârșit-o marii ierarhi ai Principatelor. E deosebit de interesantă acțiunea *popii Șapcă* în revoluția din 1848 în Muntenia (pp. 129—134.) În capitolul XX-lea găsim contribuțiile adevărate ale preoțimei noastre în revoluția din 1848 a lui Avram Iancu. P. S. S. Dr Grigorie Gh. Comșa ne dă o mulțime de date, bazate pe tradiție, culesse de protopopi — ele au darul de a ne clarifica și mai mult asupra rolului important ce l-a avut preoțimea română în lupta pentru naționalismul adevărat.

Sunt nume de ale preoților noștri, cari au murit pentru biruința idealului național. Nația pururea conștientă nu i-a uitat, ci ni-i păstrează din generație în generație. (pp. 135—136).

Figura măreață a marelui mitropolit A. Șaguna și a colaboratorilor săi o găsim (la pp. 164—171), apoi contribuțiile preoțimei în războiul mondial, Vechiului Regat, Ardealului, Bănatului, numărul preoților inchiși și executați din Ardeal. Deosebit de emoționantă e mărturisirea ce ni-o face P. S. S. Dr Grigorie Comșa episcopul Aradului în cap. XXVIII-lea intitulat: „*Calvarul meu*“

suferințele îndurate în timpul războiului la Sibiu, pe când era diacon. E un moment tragic, o clipă între viață și moarte! Acest caz atât de trist ne evoacă multe cazuri similare și ne transpune în vremurile pline de tristețe... (vezi pp. 201—207). În ultimile 2 capitole, ni se arată străduința laudabilă a bisericii ortodoxe române din Basarabia și Bucovina și bărbații iluștrii, cari au militat pentru ideea de Unire politică. (pp. 207—224).

Citită cu mult interes „Ortodoxia și Româanismul în trecutul nostru” a P. S. S. Grigorie Gh. Comșa, episcopul Aradului, ne face să ne gândim la strădania laudabilă a aceloră, cari în mijlocul celor mai grele lupte, n’au zăbovit nici o clipă să arate Românilor trecutul lor glorios...

P. S. S. Dr Grigorie Gh. Comșa, episcopul Aradului, luptător zelos, cu cuvântul și cu scrisul, contribuie la înălțarea și întărirea Ortodoxiei noastre!!!

Prof. C. Rudneanu.

Corul Catedral din Caransebeș.

Impasul moral în care palpită omenirea în urma cataclismului de erii, și îndeobște docilul și nesfârșitul șir al satelor răslețite, jefuite de lege și tradiție de către propovăduitori veniți din „lumea nouă”, au pus în mișcare energia simțurilor aceloră, ce nu puteau rămâne impasibili văzând cele ce se desfășoară pe scena pravoslavniciei credințe.

Și atunci când făgașul legii strămoșești, îngerminat cu drojdea sectarismului era amenințat cu dospirea totală, ajutorul celor chemați a fost nelipsit și sosit la momentul oportun.

„Corul Catedral” din Caransebeș, care activează de cinci ani sub tinerescul avânt al dirijorului său, Dl prof. *Constantin Vladu*, o bună parte din repertoriul și activitatea sa și-o închină mănecărilor apostolice, când anturat de elemente din elita orașului, bate căile înaintașilor sfinți misionari, ce prin cânt și dulce vorbă evanghelică, au izbutit prin jertfe să oțelească legea lui Christos, pângărită de sectarii cei fărădelege.

Mărturii neperitoare despre această sfântă activitate sunt zecile de altare bănățene cuprinse între Timiș și Dunărea albastră, unde glasul sacerdotal al soborului împletit cu sublimitatea melodiilor corale, a exaltat miile de credincioși, cari alergau să asculte înălțătoarele momente liturgice.

Mari sunt sacrificiile acestei societăți muzicale, dar norocul a făcut ca chivernisitorul destinelor sale să fie un om, ce în tinerescu-i — dar chibzuit — avânt, să înfrunte orice obstacol; și ascultat de cei ce-l urmează, să ducă totul la bun sfârșit.

Profesorul Vladu, dela Academia Teologică din Caransebeș, conduce abia de 5 ani acest cor și a izbutit să realizeze un rezultat apreciat de anchetatorii eclesiastici și culturali competenți. Viăstar de preot, odrăslit în mireasma fumului de tămâie, după ce-și remarcă talentul, încă student fiind — conducând corul teologilor — își desăvârșește cunoștințele muzicale la conservatorul de muzică din București, trecând printre simpatiile mult regretatului Kiriac, al cărui distins elev a fost.

De acolo e adus apoi ca profesor, în care calitate obținând conducerea „Corului Catedral”, a știut să-și recruteze elemente din cari apoi, cu vădita-i dexteritate și-a putut asigura un cârd de cântăreți într’a căror inimi a inoculat ritmul simțului său.

Și dacă primul plan al pregătirilor corale este ocupat de bucăți religioase, nu mai puțin adevărat este că viața coriștilor e de o pilduitoare cucernicie. Căci, urmând sfaturile dirijorului, orice praznic împărătesc a prilejuit caransebeșenilor pioasa priveliște de a vedea la slujba mare, mulțimea coriștilor îngenunchind înaintea potirului alinător de păcate.

Și-apoi, neprețuitul concurs, ce corul l-a dat societății „Femeile ort. rom.” din Caransebeș la vecerniile din postul mare, împreunate cu predici și imne religioase, dublează prestigiul corului care a desit tot mai mult rândurile credincioșilor în „casa Domnului”.

Cruciadele misionare întreprinse în singurătatea satelor, inconjurate și de fețe preotești din centru, învelind prestigiul corului într’un nimb de cucernicie, au făcut să alerge sub cutele steagului său și seniori al căror zel poate fi pilduitor.

Din aceste descinderi, afară de profitul religios moral desprins din predici și cântare religioasă, ascultătorii au putut lua ideia înființării de coruri, orchestre și fanfare, cari s’au înmulțit atât de mult în ultimul timp.

Astfel, colindând cuprinsul eparhiei ca: Buchini, Iaz, Valea-Boul, Borlova, Zăgujeni, Prisaca, Rueni, Glimboca, Ferdinand, Domașnea, Cornea, Orșova, Eșelnița, Băile-Herculane, Moldova-Nouă, Macoviște, Oravița, Reșița, Buziaș, Bocșa, Făget, Izvorul-Miron Curtea, Poeni... etc., acompaniat de ceilalți colegi înțelegători, caută ca prin cântare să ridice inimile celor apropiați de humă în urma ignoranței și corupției sectarilor.

Debarasat de orice pretențiune materială, profesorul Vladu, și-a asigurat stima și devotamentul satelor colindate, justa apreciere a superiorilor, iar cât pentru munca depusă în ogorul Domnului, a lui și a coriștilor... „plata lor multă e la ceriuri”...

N.

Convenire colegială.

Sâmbătă în 28 Octomvrie a. c. au ținut convenirea de 15 ani absolvenții Institutului teologic din Caransebeș, anul școlar 1917/1918

Absolvenții, în număr de 21 dintre cari numai 9 prezenți s’au întâlnit la Academia teologică. De aci, au luat parte la slujba Vecerniei, servind preoții: Aureliu Gherga din Blajova Tiberiu Mărgineanțu din Opațița, Liviu Șandru din Folea și Constantin Tismonariu din Lighed.

După serviciul divin se duc la cimitir unde se rostesc rugăciuni și ectenii pentru pomenirea profesorilor răposați: Dr Iosif Olariu, Dr Iosif Badescu și Gheorghe Petrescu: Colegii Coriolan Toma, Ionel Măran, Iuliu Popoviciu și Romulus Novacovici. Preotul Aurel Gherga rostește un panegiric.

La orele 5 se întrunesc la Academie împreună cu P. O. D. Protopresbiter Andrei Ghidiu și Antoniu Seqens, foști profesori*).

Aci, sunt întâmpinați în vorbe calde de P. O. D. Andrei Ghidiu, iar absolventul Matei Armaș, director al liceului „Traian Doda” rostește această emoționată cuvântare:

*) Alături de preoții susarătați: A. Gherga, T. Mărgineanțu, L. Șandru, C. Tismonariu și directorul M. Armaș ceilalți patru sunt următorii: Ioan Dincu primpretor în Buziaș, Dr Victor Gabriel judecător în Timișoara, Dr Sergiu Morariu deputat Orșova și Dr Dimitrie Novăcescu avocat Caransebeș.

Domnilor profesori și iubiți colegi.

Mă simt nespus de fericit, când în aceste clipe senine, desprinse din noianul unei vremi de grele gânduri, mie mi s'a dat deosebita cinste, de a fi tălmăcitorul sentimentelor noastre de nespusă grațitudine, față de aceia, care acum 16 ani, când în concertul european se desfășură ultimul act, ce continuă și desnodământul patimilor neamului românesc, ni-a dat tărie și putere sufletului nostru zicându-ne: „Mergând învățați toate neamurile, botezând în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Domnilor, e mult de atunci, și totuși așa de vii sunt învățăturile acestea în sufletul nostru, așa de recente, încât azi cu drept cuvânt văzându-ne pe aceste bănci, ne credem aceiași care am fost și atunci deși ne-am despartit mult și ne-am depărtat și mai mult unii de alții, am rătăcit pe cărările vieții și de multe ori nu ne-am recunoscut.

Iar azi, care suntem aci, și fiindcă suntem iarăși în familia noastră de odinioară, Vă rog să ne reculegem gândurile și să ne examinăm sufletul și faptele pentru ea să putem fi mândrii de ființa noastră, căci noi am fost generația cu care s'a închis cartea patimilor și durerilor unui neam și cu noi s'au deschis și porțile fericirii acelui neam.

Anul unirii neamului nostru, fraților ne-a găsit pregătiți pe toți și această, — dați-mi voe s'o afirm — mulțumită și grație profesorilor noștri dela această Academie teologică. Lor le mulțumim, că cu sufletul refăcut și inima tare, ne-am avântat fiecare în lupta vieții, așa cum am găsit-o noi de bine. Iar acum, când după 15 ani de rătăcire și luptă, când aproape la fiecare din voi se ivesc primele flori de cărunțețe, când am venit aci ca să ne bucurăm reciproc de revederea noastră și a profesorilor noștri, gândul nostru să se îndrepteze în aceste momente și în primul rând spre aceia care nu sunt în mijlocul nostru și pe care fie că Dumnezeu i-a chemat în împărăția sa cea cerească, fie că soarta i-a împiedecat să fie între noi și să păstrăm un moment de reculegere pentru fostul nostru prof. și director Dr. Iosif I. Olariu și Dr. Iosif Tr. Badescu, și Gh. Petrescu cât și pentru foștii noștri colegi decedați: Ionel Măran, Romul Novacovici, Coriolan Toma, Iuliu Popovici. Iar celor vii în frunte cu fostului nostru profesor de curs Dr V. Loichiță, împreună cu actualul corp didactic condus de prea Venerabilul lor director Dr P. Barbu le zicem! Dumnezeu să le dea putere pentru ca să poată crește încă multe, multe scrii de apostoli și misionari, bisericii și neamului nostru românesc. Să trăiți cu toții.

Răspunde profesorul Dr Ștefan Pop, arătând că tradiția de muncă grea și frumoasă ce se păstrează la această școală.

Pe lângă latura frumoasă, educativă și instructivă desprinsă din această convenire, se remarcă laudabilul gest de a fi contribuit la monumentul funerar hotărât a se ridica mult regretatului fost profesor și director, protosinghelul Dr Iosif Iuliu Olariu. Numele donatorilor îl vom arăta în Nrul nostru viitor.

R.

Aflându-se sub tipar

„Calendarul Românului“

pe anul 1934

va apare curând

Din sbuciumul vremurilor de jertfe și biruință.

V.

O mare parte din populația germană, maghiară și chiar evreiască, căreia noi îi oferisem — totdeauna — cea mai largă ospitalitate și deosebită atențiune, se deda la cele mai scârboase acte de spionagi, insulte, intrigi și păre.

Sub presiunea ponegririlor și intervențiilor acestor conaționali ai noștri, cum și a cător-va marghilomaniști cari beneficiau și se bucurau alături cu cotropitorii de jalnică stare în care se găsea țara, Comandatura începe a da iureș prin pașnicile locuințe ale celor notați pe tabla neagră de către părători, și-i arestează fără nici o cercetare, fără nici o selecționare.

Se organizează două lagăre: Hotel Europa și sediul Poliției.

Sunt ridicați și internați la Hotel Europa: Preotul V. Durak, profesorii G. Oprescu directorul Liceului, E. Nemiș directorul Școlii Comerciale, P. Sergescu, I. St. Paulian, N. Herescu, Al. Resmeriță, V. Vârcol, V. Buică, institutorii: D. Bunghețianu, N. Spineanu, G. Cernăianu, avocații: J. Anastasescu, C. T. Georgescu, I. Gogan, T. Tintorescu, Al. Cusner, Șeful Poliției St. Bungețianu, Dirigintele oficiului poștal V. Ionescu, medic-veterinar I. Sitaru, ziaristul C. Nicolau pensionarii: G. Boboiceanu, Comandor G. Strâmbeanu, Capitan C. Enescu, N. Bolocan, funcționarii: Tiberiu Popescu directorul poliției, G. Aurel, A. Trisonim, M. Chirchiu, N. Sărbulescu, C. Untaru, J. Mânăstireanu, comercianții: Istrate Pereanu, V. Măldărescu, A. Grecea, Iova Antanasovici G. Pantelici, proprietarii: Cogu Cârjeu, Petre Rogoveanu, cum și alți mulți cetățeni.

După două săptămâni suntem mutați la Hotel Traian, și apoi chemați la comandatură a răspunde acuzațiilor ce ni se aduc.

Cu toate că șeful comandaturii ofițerul Kusenberg păstra tronba de guvernator, a fost față de noi mult mai urban de cât tolmeциul Spiegel un copil de 18—19 ani, care s'a arătat de o perfidie și obrăznicie crasă.

Acuzațiunile ce ni se aduc prin graiul acestui nenorocit, sunt atât de stupide și streine de acțiunea ce am desfășurat, că le-am spulberat cu multă ușurință. Aceasta n'a împiedecat să fiu ca și ceilalți — mai puțin poate vinovați ca mine, — reținut ca ostatic.

Incepe goana după clopotele sintelor biserici, distrugerea și trimiterea lor la fabricile din Germania, spre a fi transformate în material deucidere.

„Clopotele noastre din clopotniți vechi,

Clopotele sînte, clopote de-aramă

Ce'nalțau spre ceruri o duioasă gamă,

Ei le-au smuls și-n fabrici, astăzi le sfarmă!“.

Sîntite clopote! de astăzi pe cei vii nu-i veți mai chema, pe cei morți nu-i veți mai plânge, și când trăznetele vor cutremura catapetesmele, voi fulgerile nu le veți mai infrânge!).

Paștile! „Ziua învierii, care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim“, pentru noi, e zi mult mai dureroasă de cât toate celelalte.

Acest Paști, îl prăznuim cu inimile strânse, departe de ai noștri, zavoriți și încorjurați de sentinele.

1) Versuri de Mircea Rădulescu.

2) Dintr'o poezie medievală, săpată pe dunga clopotului celui mare al Catedralei din Schafhaus.

La stăruința mea și a câtorva din cei ce eram împreună, ni se îngăduie să cumpărăm câte-o lumânare iar Preotului Durak să i se aducă veșmintele, crucea și evangelia și să officieze în salonul cel mare serviciul sf. învieri, ceea-ce s'a și făcut. Colegii Sergescu, Buică și eu am dat răspunsurile.

Christos a înviat! pe care glasurile noastre strângulate de suspinuri, părea mai mult o litanie de cât un imn de biruință. Totu-și ei ne reaminti de patimile îndurate de „Fiul omului“, ne desluși că învierea lui și a noastră, n'a putut fi câștigată de cât prin batjocură, chinuri și moarte. Descătușați de torturile clipelor ce trăiam, ne-am privit blânzi unii pe alții, și am repetat *Christos a înviat!* și am ciocnit ouă roșii după datină, căci așa se cuvine la Paști.

Ziua de 1-iu Mai 1917 vine cu o nouă surpriză. Suntem ridicați de la Hotel Traian și duși la gară unde luăm drumul pentru o destinație necunoscută.

Ajungând la Filiași, ni se poruncește să coborâm din vagoane.

Pe peron ne așteptau numeroși ostatici ridicați din Craiova și Calafat.

Pornim cu toții spre Târgu-Jiu. În gară suntem încercuiți de o excoartă de ulani proțâpiți pe niște cai năbădaioși, zeci de polițiști, agenți secreți, în fine de tot ce dispunea aparatul siguranței germane și purtați pe toate stradele orașului spre batjocorirea noastră și îngrozirea celor ce erau forțați a ne privi. Mulți din ei — între care am zărit și pe un vechi cunoscut veneratul Toma Costescu, fratele bunului meu amic Teodor Costescu, — plângeau ca niște copii.

Terminându-se sinistra comedie inocentă cu atâta tâlc de marii regisori teutoni, suntem invitați a lua masa la un restaurant ales de aceiași regisori. Ca culme a ironiei, masa era încărcată cu numeroase buchete de flori. Tacămul era fixat la 15 lei. Socoteala restauratorului protejat, a dat greș, n'a făcut bună afacere pentru că unii n'au mâncat, alții n'au plătit — neavând cu ce, — alții au plătit pe jumătate și foarte puțini au dat cei 15 lei, ce se impusese.

Crezând că prea ne-am ospătat, ni se dă poruncă să fim gata de plecare. Acelaș ceremonial ca și la sosire, cu deosebire că acum suntem vârați în niște briști hodorogite, căruțe și care. Era un alai — dacă n'am fi fost noi la mijloc, s'ar fi crezut că a sosit Kaiserul.

Luăm drumul Mănăstirii Tismana. În fruntea cortegiului ea și în urma lui, suita ulanilor și polițiștilor — gravi ca niște adevărați Arhangheli, ne strejuesc cu mult interes. La apropierea fie-cărui sat, salve de puști, vestesc bieților oameni sgribuliți în sărăcăcioasele lor căsuțe, trecerea noastră.

Ingroziiți de gândul că cine știe ce mânie dumnezească se mai abate asupra lor, eșeau bieții oameni cu copii și bătrâni să vadă ce mai vine peste capul lor. Văzându-ne, își fac cruce și ne plâng de milă.

Ploaia torențială ce se revărsa asupra noastră și întunerecul prin care călătoream, sângera și mai mult starea noastră sufletească. Uzi până la piele, ajungem în miez de noapte la Mănăstire, unde suntem îngrămădiți în două mari camere. În ele fusese spitalizate prostituatele din tot ținutul ocupat. Pe lenjeria infectată de boalele lor, ni s'a impus să ne culcăm două nopți. Abia a treia-zi, s'au milostivit și ne-au împărțit în trei camere dispensându-ne și de faimoasa lengerie, care — pare-se era blazonul de nobleță a celor ce ne stăpâneau.

Mănăstirea Tismana — opera întemeietorului monahismului la noi, — Cuviosul Nicodim, a cărui peșteră

se vede și azi, — este așezată pe una din cele mai pitorești poziții, care farmecă — în mod deosebit — privirea oricui o vede. De ea sunt legate numeroase și frumoase legende.

Aducerea noastră aci — ori-care ar fi fost gândul stăpânilorilor, ne-a privat de multe inscenări ale celor dela Turnu-Severin.

La fie-care două-trei ore, *toaca*, chema pe monahi la rugăciune. Cu ei intrau și mulți din noi. În nenorocire, cauți să te apropii mai mult de Casa Domnului, simți mai multă nevoie de sprijinul Lui, înțelegi mai clar că „nădejdea ta e Tatăl, scăparea ta e Fiul și acoperământul tău ar trebui să fie sfântul Duh“.

Ziua de 10 Mai ne adună pe toți la rugăciune. Colegii Sergescu, Buică și eu dăm răspunsurile. La pomenirea fixată altă dată pentru Rege, noi cântăm în auzul paznicilor ce ne spionau, întreaga melodie a *imnului regal* cu cuvintele *Doamne miluește-ne*. Scuturând din capși făcându-ne oare-care muștrări, spionul s'a depărtat și ne-a dat pace.

În jurul nostru se petreceau lucruri înspăimântătoare de care noi n'aveam nici o cunoștință.

Din „grupul dela Cerna“, firimitat în drumul spre Izbiceni, au rămas pela vetrele lor, — fără a se preda dușmanului, — mulți ostași, câte-va grade inferioare și învățătorul Victor Popescu ofițer de rezervă, originar din Gorj, cari în timpul ernei au stat ascunși cari pe unde au putut.

Venind primăvara, și văzând groaza și rușinea ce revărsa armata ocupantă asupra căminurilor din sate și orașe și având iluzia că armata română se va reîntoarce cât de curând a-și recuceri aceea ce perduse, au luat calea codrului, cum făceau — totdeauna — în vreme de bejanii moși-strămoși noștrii.

În desisul codrului, stabilește Victor Popescu lagărul unei trupe cu care începe să vâre groaza în nepoștii noștri oaspeți. De aci, lansează el o proclamație în felul cum făcuse în 1821 tot un gorjan, Voevodul Tudor dela Vladimiri.

Această proclamație arăta toate batjocurile săvârșite asupra fetelor și femeilor noastre, cum se răpea până și laptele micilor copilași. Prin ea, chema pe toți la luptă și-i îndemna să pue mâna pe coase, sape, topoare și pari, ca cu ele prinzând pe dușmani să le dea la mir și să le cânte vecinica pomenire.

Proclamația aceasta șapilografată și distribuită noaptea de către oamenii lui în toate comunele din Gorj și Mehedinți, lipită pe zidurile Primăriilor, Școalelor și stăpînilor de telegraf și-a ajuns ținta dorită. Grație ei, putu a și îngheba din români, italienii și ruși o trupă de peste 30 de persoane, cum și a i se aduce în fie-care noapte alimentele și armele necesare.

Primele raze ale răsăritului de soare, descoperă privirea lor, câte trei-patru cadavre de ulani. Victor Popescu, aflând că un călugăr Toma de origine necunoscută pripășit de vre-o doui ani pe la Tismana, îl spionează, dă ordin să fie executat, iar pe pieptul lui așează o placardă pe care era scris: „Așa vor păți toți aceia cari își trădează frații în slujba dușmanului“.

(Va urma).

Ioan St. Paulian.

Obiecte bisericesti
dela cele mai renumite fabrici, se află
de vânzare la Librăria Diecezană.

Tratament mașter și ilegal.

În Nr. 43 „Foaia Diecezană“, s'a publicat Nota Oficială Nr. 5486 E. 1933, prin care preoțimea este îndrumată a face declarație scrisă la Administrația-financiară a județului, cu trei luni înainte de 1 Ianuarie, despre bunurile de mână moartă, ce posed, în vederea impunerii cu impozit echivalent.

La sesiunile parohiale, se va cere scutirea lor de impozit echivalent, până la extenziunea de 6 ha. (10 jugere), amăsurat legii modificate și publicate în Monitorul Oficial cu Nr. 1 din 1 Ianuarie 1932.

Subsemnatul și cred că aproape toată preoțimea ce aparține Administrației-financiare Lugoj, a satisfăcut Notei Oficiale, în același sens din „Foaia Diecezană“ Nr. 43 din 23 Octomvrie 1932, înaintând ca și mine, în termen, declarația despre sesiunea parohială, cerând totodată scutirea celor 10 jughere, conform art. 16 § 3. din legea timbrului.

Însă comisia anuală de impunere, n'a dat nici o atențiune acestor dispoziții și a făcut impunerea după întreaga sesiune, luând ca bază venitul net agricol, din matricola impunerilor, nefăcând nici o scutire alor 10 jugere, conform art. 16 § 3., la care ne-am provocat noi, bazându-ne pe Nota Oficială.

Și ca tratamentul să fie și mai vexatoriu, vine dl Controlor șef și mie, — care cu data de 7 Decemvrie 1932, am înaintat declarație scrisă Administrației-financiare Lugoj, — îmi aplică amenda de 50% din impozit motivând, că nu s'a făcut declarație, atunci când am dovadă în cartea de poștă ștampila poștei, despre trimiterea la 7 Decemvrie 1932, a declarației, pentru impozitul echivalent pro 1933.

Informându-mă la organele Administrației-financiare, mi-s'a comunicat, că acest tratament mașter și ilegal, a fost aplicat, fără considerare, întregii preoțimi.

Este adevărat, că suntem îndrumați la apel înaintea tribunalelor, dar această procedură costă bani și pierde de timp. Și apoi de ce să alege această procedură, dacă dispozițiile legii sunt clare? De încheere, rog o lămurire, din partea autorităților, sau iuriconsultului, Eparhiei noastre. *Organele financiare susțin*, că conform art. 16 § 3. din legea timbrului, beneficiază de scutire numai sesiunile, care nu sunt mai mari de 6 ha (10 jugere).

Iar sesiunile, cari sunt mai mari de 10 jugere, acelea se impun, la echivalent, în întregime, fără reducere. Așa au interpretat, textul legii organele Administrației-financiare, când au procedat față de preoțime, așa cum s'a procedat.

Așteptăm și rugăm o mică clarificare.

George Popoviciu
paroh.

ȘTIRI

Ziua Majestății Sale Regina Maria. Duminecă în 29 Octomvrie a fost ziua nașterii M. S. Regina Maria. În biserici s'au săvârșit, cu acest însemnat prilej, servicii împreunate cu rugăciuni de mulțumită. Deasemenea s'au oficiat la biserica noastră catedrală, în prezența autorităților civile și militare.

Sfințirea catedralei din Cluj. Prin strădania și titanica osteneală a Prea Sfințitului Nicolae Ivan dela Cluj s'a putut duce la bun sfârșit zidirea impozantei catedrale din orașul de reședință a reînființatei eparhii a Vadului Felea-cului și Clujului. Împreună cu grandioase solemnități această catedrală se sfințește astăzi. Tot astăzi și mâine, Luni, se țin în Cluj congresele: Asociației „Andrei Șaguna“ a clerului din Metropolia noastră și cel al Frăției Ortodoxe Române.

Decadență totală. Atât este de mare decadența astăzi, că a pătruns în case mari și așa zise bune, între profesioniști intelectuali și în păturile sociale înalte. Așa, se știe că de curând a fost condamnat în București la 20 de ani temniță grea avocatul Nicolaescu, pentru fals și crimă. Deunăzi iarăși, în Franța, a fost condamnat la moarte, pentru fals tot un avocat. Și atunci ne întrebăm: dragă Doamne, unde mergem?

† **Preotul Solomon Andreescu** din Biniș a răposat în Domnul Luni în 30 Octomvrie a. c., aflându-se în trecere la ginerele său pâr. profesor Teodor Șandru din Caransebeș. Adornitul preot a stat strajă bună timp de 54 de ani în serviciul preoțesc, răposând la vârsta frumoasă de 75 ani. Rămășițele pământești i-au fost transportate acasă la Biniș.

Odihnească în pace!

Răscumpăr, cu o cec preț, broșura „*Almanahul învățătorului român*“, an. II. 1908, tipărit la Tipografia Arhidiecezană Sibiu, cât și broșura „*Chestiunea pedepselor în școlile populare din care a-și dori să am cel puțin câte un exemplar.*“

Prof. **Iosif Velcean**
Timișoara str. Moise Nicoară 1.

Conspectul

Manualele de religie pentru învățământul primar, publicat în „Biserica ortodoxă română“ Revista Sfântului Sinod, are în locul prim:

Cărțile de Religione

de Dr. P. Barbu și Pr. P. Bizerea
pentru

1. Școalele de copii mici și clasa I a școlii primare . . . . . Lei 10.—
2. Clasele II și III ale școlii primare „ 10.—
3. Clasa IV a școlii primare . . . . . „ 10.—
4. Clasele V, VI, și VII ale școlii primare . . . . . „ 15.—

Editate de **Librăria Diecezană, Caransebeș.**

Librăria Diecezană din Caransebeș

oferă pentru anul școlar 1933/34 marele ei depozit de

Cărți și recvisite școlare

Domnii Invățători beneficiază de un rabat de 12%

Atât la cărțile școlare cât și la recvisite.

FABRICA (ATELIER) DE LUMINI A EPARHIEI CARANSEBEȘULUI

In fabrica (atelier) de lumini, înființată de Consistoriul nostru eparhial, se află de vânzare lumini de ceară curată, în diferite mărimi și grosimi. Recomandăm credincioșilor noștri, ca să-și procure dela această fabrică luminele de ceară curată trebuincioase la diferitele acte religioase: cununii, prasnice, pomene, cazuri de moarte, părăstase, după cum se și cere aceasta de tradiția și cultul bisericeii noastre dreptmăritoare.

Luminele se pot procura direct sau dela și prin epitropiile parohiale la

„Librăria Diecezană“ Caransebeș
cu grosul și cu bucata.